



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

28. Quo pacto milites, nobiles, magistri, Doctores priuilegio gaudeant, ne
ob debita possint in carcerem induci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

hinc, in carcerem nequeunt detruđi, de quibus in sequentibus dicemus, & primo de muliere.

2. Mulier nisi inhoneste vixerit nequit ob debitum civile in carcerem detruđi ex *Textu in archen.* *hodie Cod. de custodia reorum. Archen. ut nulli iudicium necessarium. collat. 9. Auth. sed hodie Cod. de officio iudicis. leg. regia. 62. Tauri que est lex. 10. tit. 3. lib. 5. recopilat.* Quod procedit etiam si debitum sit fiscale. Nam esto in huiusmodi debitis non sit locus regulariter privilegio nobilibus concesso ne possint in carcerem mitti, neque ab ea vexatione exculantur ex eo quod fideiussores de sanatione ut vocant praesentent. Vti habetur *leg. 10. tit. 16. lib. 9. noua collect. regia*, attamen in muliere longē diuersum est, quae etiam si debitor sit fisci nequit in carcerem mitti vti constat ex *dictis Authenticis, & legibus regis*, & tradit plures referens *Petr. Duenas. reg. 3. 12. compliat. 2. Matien. leg. 8. tit. 3. lib. 5. recopilat. Gloss. 2. Azeuedo. tit. num. 2. Gutier. pract. lib. 2. q. 25. Mol. tract. 2. disp. 57. 1. vers. mulier.*

3. Duplex autem limitatio apponitur in praedictis legibus. Prima ne debitum procedat ex delicto, nam eo casu cessat privilegium, vti ex *dictis legibus* constat, & tradunt omnes. Censebitur autem procedere ex delicto, si procedat ex rapina, furto, illicito contractu. Quia imo ex eo tantum quod iudex mulierem precipiat vt debito satisfaciat solutionem praestans, vel fideiussores adhibens & non acquiescat, poterit in carcerem mitti non quidem ob debitum non solum, sed ob mandati iudicis contemptum. Vti ex *Zepola cautela 51. notauit Azeuedo leg. 10. tit. 3. lib. 5. compilat. num. 43.* Ad idem est si constaret malitiose nolle debitum soluere cum tamen bona haberet vel quia illa occultat, vel quia cum illis parat fugam, quia ea malitia posita in debitorum procedit ex delicto, cum furum committat. Vt bene aduertit *Menocho. lib. 1. de arbitrar. q. 88. n. 4. Petr. Duenas. reg. 3. 12. Azeuedo. loco citato n. 46. & 47. Gutier. de iuram. 1. p. cap. 16. n. 35.*

4. Moneat autem *Ant. Gomez. de delictis. cap. 3. n. 56. & cap. 9. n. 8. Couarr. lib. 2. variar. cap. 8. n. 8. Menoch. de arbitrar. q. 88. num. 20. Duenas. reg. 3. 12. limit. 3. Azeuedo. n. 44.* In his debitis ex delicto aliquando mulierem relaxari a carcere adhibitis fideiussores de sanatione aliquando non. Cum delictum poenam corporalem imponendam exigit non est mulier relaxanda. Secus vero si solum pecuniaria imponenda sit. Vt colligitur ex *leg. 9. tit. 4. par. 3. & leg. 16. tit. 1. & leg. 10. tit. 29. par. 7. & leg. 2. tit. 24. lib. 4. noua collect.*

5. Secunda limitatio est vt non procedat in muliere luxuriose viuente. Nam cum hoc privilegium mulieribus concedatur in obseruationem naturae mulierum pudoris, & verecundiae & hanc amiserit luxuriose viuens iuste eo priuatur. Debet autem luxuria publica esse, & nota, nam interim aconculsa est pudorem non excusat. Vti aliis relatis tradit *Menocho. d. q. 88. num. 13. Couarrua. in 4. 2. p. cap. 8. §. 11. n. 6. Azeuedo. dicta leg. 10. tit. 3. lib. 5. n. 30. & sequitur & probatur ex leg. 62. Tauri. quae est dicta lex 10 noua recopilat. & leg. 2. tit. 24. lib. 4. noua compilat. & leg. 3. tit. 7. part. 3.* In mulieribus autem nuptiis necessarium est vterius vt consentiente viro inhoneste viuant. Eo namque ignorante sicuti non permittitur ob eius decori turpitudine probari, sic neque in carcerem mitti, cum ad hanc missioe probatio turpitudinis mulieris permittenda esset; & docent aliis relatis *Menocho. lib. 1. q. 88. n. 18. Azeuedo. dicta leg. 10. tit. 3. lib. 5. compilat. n. 34. & leg. 10. Matien. ibi Gloss. fin. num. 5.* Secus esset si vir adulterij xoris conficius esset. Quod prius probandum est antequam mulier in carcerem detruđatur, neque ob praesumptiones iudex moueri debet. Sicuti bene praedicti Doctores aduertunt.

6. Et quamuis *Greg. Lop. leg. regia. 2. tit. 17. par. 7. Gloss. 2. vellet* mulierem nuptam committentem adulterium simul cum incestu ignorante marito posse in carcerem mitti ob pecuniarium debitum ductus grauitate delicti, ob quam aduersus illud delictum post quinquennium agi potest, cum tamen aduersus adulterium commune quinquennio actio praescribatur ex *leg. vim passa. §. praescriptione ff. de adulteris*. ideoque sub altero contineri non debet adulterium cum incestu mixtum, quia mixta sub simplici non continentur *leg. 2. & ibi Doctores ff. de verbis obligat. Re. citius tamen docuit Azeuedo. dicta leg. 10. ob additionem circumstantiae incestus non excludi mulierem a privilegio ne in carcerem possit. Nam si honor mariti ignari turpitudinis mulieris impedit ne eius vxor in carcerem detruđatur ob debitum civile, non obstante simplici adulterio eo ignorante commisso, a fortiori impedire debet adulterio qualificato interueniente, cum ex eo honor mariti grauius laedatur. Praeterea nemini alteri a marito licitum est agere aduersus mulierem adulteram maxime spectato iure nostro *leg. 1. tit. 10. lib. 8. noua compilat.* Ergo a fortiori non licebit agere aduersus adulteram incestuosam. Neque obest adulterium incestuosum quinquennio non praescribi, quia id intelligitur comparatione illorum qui hanc actionem intentare possunt. Cum autem ignorante marito non sit huic actioni locus cessat actio, & praescriptio. Ad legem 2. dico mixta sub simplicibus contineri quando sunt a simplicibus inseparabilia, vti est coniuncta incestus ab adulterio.*

7. Quod vero addit *Matien. leg. 10. tit. 3. lib. 5. compil. Gloss. fin*

in fine. mulierem seruum, lenam, & veneticam in carcerem posse sicuti si luxuriose viueret verum non est, vt bene aduertit *Matien. ibi numer. ult.* quia leges tam iuris communis, quam nostrae regni solum excipiunt a privilegio mulierem inhoneste viuentem. Quae exceptio cum odiosa sit stricte interpretanda est.

Duplex tamen supersert difficultas. Prima an mulier renuntiare huic privilegio possit? Communior sententia negat quam tradit *Rebuff. consil. Franc. tit. de lit. obligat. art. 11. Gloss. 3. circa finem. Couarrua. 2. variar. cap. 1. n. 3. & cap. quamuis pactum. 2. p. in princ. n. 7. Menchaca de success. creat. §. 22. n. 82. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 88. n. 12. Azeuedo in leg. 10. tit. 3. lib. 5. compilat. n. 5. & colligitur ex leg. alia. Seleg. anter. ff. soluto matrimonio. Ducuntur quia hoc privilegium inducitur est ob honestatem, & decentiam quae mulieri debetur cui honestati & decentiae non videtur ipsa cedere posse.*

Ceterum et si haec sententia sit fati probabilis veriorum certissimo posse praedictum privilegio mulierem cedere, quod praestare censebitur, si omni iuris & legis privilegio cedat. Vti docuit in *leg. si quis sub conditione num. 19. de testament. tutela. & ibi S. licet Roman. Alex. Socin. Iason. Ioann. Andreas & alij plures relati a Couarrua. 2. variar. cap. 1. numer. 3. quibus adde Decium in leg. 2. n. 74. de Regul. iuris. Boerius. leg. consuetudinem num. 141. Cod. quomodo, & quando iudex Anton. Gomez. leg. 62. Tauri. num. 1. & Villalobos antinom. iuris. lit. M. num. 28. Moneat quia solum privilegium fauorem publicum spectans renuntiare nequit, quia esset renuntiatio iuris alieni. Ea enim de causa Clericus non valet fore privilegio renuntiare, quia ius alienum renuntiare, cum Clericorum privilegium non Clericis tanquam perfonis priuatis, sed tanquam statum clericalem componentibus concessum sit, est enim privilegium status non personae.*

Quod inde constat quia legis auctoritate Clericorum status a laicis diuisus est, quod diuisionem nullus priuatus mutare potest. At privilegium mulierum ne in carcerem detruđatur, est quoad causam moriam, & finalem spectat fauorem publicum, vt quilibet lex spectat, non tamen quoad materiam illius, cuique finem proximum, hinc enim non est alius quam mulierum singulariter commođum & vtilitas cui tanquam proprio ipsa renuntiare valet. Neque inde fit honestati & decentiae renuntiat, nam honestas, & decentia finis est ob quem privilegium conceditur non privilegij materia, & renuntiatio materiam privilegij spectat non finem.

Secunda difficultas est, an mulier tuitrix, seu curatrix filiorum, & nepotum (aliorum enim nequit esse) & renuntians Velleiano, & cuiuslibet alteri beneficio a iure concesso, si pro administratione tutelae debitor sit, possit in carcerem detruđi? Et videtur affirmatiue respondendum, cum praedicta renuntiatio valida sit. Sicuti docuerunt doctores num. praecedenti relati. Sed vices centes adhuc posita praedicta renuntiatio non posse in carcerem detruđi, quod docuit plures referens *Couarrua. d. lib. 2. var. resolut. cap. 1. num. 3. & cap. quamuis pactum de pactis lib. 6. in 2. p. initio num. 7. Menoch. lib. 1. q. 88. num. 12. Baēza de decimarum. cap. 4. n. 46. & de debitore inope cap. 1. num. 58. Menchaca contro. illustr. cap. 97. per totum Azeuedo d. leg. 10. tit. 3. lib. 5. compilat. num. 6. Molin. tract. 2. disp. 57. 1. vers. subdubium. Ducor quia mater & aua comparatione filiorum, & nepotum nequeunt obligari vltra id quod facere possunt. Vt deciditur *leg. regia 1. tit. 1. par. 5. generaliter de omnibus ascendētibz coparatione descendētibz, & contra. Quod privilegium non tam iure positum, quam naturali concessum videtur ob naturalem conuentionem, pietatem, & reuerentiam sibi inuicem debitam, ac prouide in ea renuntiatio generali non comprehenditur huius privilegij renuntiatio, quomodo neque in particulari & expresse renuntiat potest, esset enim renuntiatio iuri naturali aduersa.**

Illud vero communiter doctores *Iulius Clarus. pract. crim. 11 §. ult. quast. 28. vers. quare igitur Menoch. lib. 1. de arbitrar. q. 88. num. 20. Azeuedo leg. 10. tit. 3. lib. 5. noua compilat. num. 21.* aduertunt quod mulieres in carcerem detruđuntur debet a virorum confortio separari, tum viuis scandalum sunt, tum ne ipse sub custodia peccent, probatque *textus in leg. regia 1. tit. 29. par. 7. & Greg. ibi.*

§. XXVIII.

Quo pacto milites, nobiles, magistri, doctores privilegio gaudeant, ne ob debita possint in carcerem induci?

1. Milites militia armata non possunt in carcerem.
2. Neque item nobiles.
3. Qui hi sunt?
4. Oportet nobilitatem notoriam esse.
5. Bona eius sequestrantur.
6. Praefato privilegio non gaudent nobiles in debitis ex delicto.
7. Neque in debitis regalibus.

- 8 Quid dicendum de conductore decimarum?
- 9 Quid de debito contracto pro redemptione captiuitatis proprie, vel suorum?
- 10 Nobilis fugens se plebeium non gaudet dicto privilegio.
- 11 Neque bona occultans.
- 12 Negant plures renuntiare a nobili hoc beneficium posse.
- 13 Verius censo posse renuntiare.
- 14 Nobilitas in carcerem detrufis honestior carcer assignandus est.

Milites militia armata nequeunt ob debita non procedentia ex delicto in carcerem detrueri, quia privilegium habent ne continentur vitra id quod facere possunt. Vt deciditur leg. miles in prin. et leg. item miles ff. de re iudicata. Et tradunt omnes teste Couarrua 2. variat. cap. 1. n. 4. Menoch de arbit. lib. 1. q. 88. n. 9. Mol. disp. 571. ante med.

Nobiles (vulgo hilos dalgo) esto privilegium non habeant ne possint conueniri vitra quam facere possint, quia nullibi id privilegium habetur. Vt aduertit Azeuedo. leg. regia 10. tit. 3. lit. 5. noua compilat. n. 11. Guier. de iuram. cap. 16. num. 36. attamen nequeunt ob debita ciuilia in carcerem detrueri. ex leg. medico. Cod. de prof. s. s. r. b. Et expressius ex iure nostro regio leg. 79. Tauri, que hodie est 5. tit. 2. l. 6. noua compilat. & pluribus exornat Azeuedo. Couarrua. 2. var. resol. c. 1. n. 14. Menchaca de success. creat. §. 2. n. 75.

Nobiles autem censentur esse quibus & eorum filii Rex obrecta eorum facinora maxime in bello gesta exemptionem a tributis quibusdam communibus, aliis que oneribus concedit, & ne possint in carcerem ob debita ciuilia conici, neque torturae exponi iuxta leg. 1. Cod. de dignitat. lib. 12. extenditur haec nobilitas ad filios naturales, modo ex concubina domi retenta procedunt. Vt pluribus comprobatur Anton. Gomez. leg. 79. Tauri num. 6. item ad uxorem. leg. faminis ff. de senat. leg. mulier. Cod. de dignitat. lib. 12. Quod non solum durante matrimonio, sed illo dissoluto verum habet. iuxta leg. si q. §. v. iud. ff. ad municipales et tradit Anton. Gomez. supra. Alij sunt nobiles ex privilegio personali quod aliquando ipsis. corumque filiis non uerbis communicatur, ut est privilegium magistris & doctoribus plurimum vniuersitatum concessum, & aliquando ipsis tantum non eorum filiis conceditur. Sicuti aduertit Azeuedo leg. 5. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 38.

Debet autem nobilitas notoria esse & ab ipso debitore opposita, ut carceri locus non sit. Nam si ipse debitor cum se videt in carcerem conici nobilitatem non opponat, intelligere potest iudex vel dubium esse nobilitatem, vel ex renunciatione cessasse. Et pluribus comprobatur Azeuedo. dicta leg. 5. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 20. Opposita vero nobilitate si notoria sit, in carcerem mitti non debet, vel si in eum missus est, extrahendus est. Si autem dubia fuerit, retineri vinculis poterit quousque nobilitatem probet, quia haec nunquam praesumitur, nisi probetur. Vt pluribus resoluat Mascardus. 2. de probat. conclus. 1095. Ioann. Garcia de nobilit. Gloss. 11. num. 51. Haec autem probatio non est necessaria faciendi coram iudicibus a regio tribunali constituitur ad nobilitatem decidendam, ut sunt alcaldes de hyzos dalgo de las chanpellerias. Sed fieri potest coram illo iudice qui causam debiti cognoscit, nam cito non fit iudex competens nobilitatis directae, recte tamen & ad effectum an sic vel non fit in carcerandus competens est, cui enim cognitio causae conceditur & incidentia conceduntur. Vt inquit Texus in leg. quoribus. Cod. de iudicis. & tradit Otalora de nobilit. 3. p. cap. 2. n. 8. Azeuedo. leg. final. numer. 69. tit. 2. lib. 4. noua compilat. Guier. de iuram. 1. p. cap. 15. num. 7. & seqq. Molin. tract. 2. disp. 571. ante medium & alij apud ipsos. Neque in hoc casu exacte nobilitatis probationes exiguntur, sed quales quales sufficiunt, cum non absolute nobilitatem, sed limitate, & ad signatum effectum inducant. Vt comprobatur Otalora. dicta 3. p. de nobilit. cap. 10. Azeuedo. Molin. & Guier. loc. alleg.

Verum cito nobilis in carcerem non detruatur, attamen eius bona sequestrantur, ut ex eis creditoribus satisfacti relicti armis, vestibus vulgaribus, lecto quoque quotidiano, & equo (& ut aliquibus placet domo habitationis) in his enim non fit executio nisi pro debito regio. Vt deciditur. leg. 2. tit. 2. lib. 6. noua compilat. & tradit Otalora. 4. p. de nobilit. cap. fin. num. 3. Baeca de inope debitore. cap. 16. num. 119. Azeuedo leg. fin. tit. 2. lib. 4. compilat. n. 47. & seqq. Guier. de iuram. 1. p. cap. 16. n. 12. & seqq. Molin. disp. 571. circa med.

Sunt tamen plures casus in quibus nobilis praefato privilegio non gaudet. Primus est in debitis prouentibus ex delicto nimirum ex rapina, furto, aliove iniquo contractu, nam pro his debitis nullum est privilegium concessum, & merito cum delictum nobilitati contrarium sit. Vt pluribus exornat Titaquel. de nobilit. q. 24. Couarrua. 2. variat. cap. 9. num. 4. Anton. Gomez. leg. 79. Tauri num. 5. & de contractib. cap. 11. num. 54. Matien. leg. 6. Gloss. 1. num. 4. tit. 8. lib. 5. Azeuedo leg. 9. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 11.

Secundo in debitis regalibus, qui enim esset tributorum regalium, seu facti conductor vel collector privilegium nobilitatis

ea ex parte amittit, cum se mueri sordidorum hominum proprio immisceat. Vt habetur. leg. 79. Tauri & leg. 4. tit. 2. lib. 6. noua compilat. & ibi commentatores, & generaliter quoties nobilibus Regi debitor est ex contractu non lucratiuo, sed oneroso non est censendus praefato privilegio gaudere. Cum enim hoc privilegium non a natura, sed a regis concessione proueniat, non est credendum velle regem ea concessione sibi praedicare. Quare cito conductores debitorum tributorum regalium non exceptentur a privilegio nobilitatis ne in carcerem possint, ipso iure ceniendi erunt excepti. Vt bene aduertit Guier. de iuram. confirm. cap. 16. n. 69. & colligitur ex leg. qui in silam. §. confonus ff. locati. Tametsi Lalarte de decima vendit. c. 18. n. 63. & Azeuedo leg. 4. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 26. contra sentiant exultimantes excepto debito ex collectione, vel conductione tributorum in omnibus aliis debitis regalibus privilegium habere locum, ita ut pro debito gabelarum, & similibus in carcerem non possint.

Hinc resolut pot. sit an conductor decimarum dictum nobilitatis privilegium habeat. Si decimae ad Regem pertinent existimo privilegio non gaudere. Tum quia debitor est regis ex causa non lucratiua. Tum quia valet argumentum ex tributis ad decimas. Vt late probat Euerard in centuria locorum cap. de tributo ad decimas. Si autem decimae aliis competant, cum sit eo casu debitum priuatum a privilegio nobilitatis non debet excludi.

Tertio si debitum contrahatur pro redemptione captiuitatis propriae vel suorum existimat Pelaez de maioratib. q. 9. l. 1. l. 1. m. 3. Azeuedo. leg. 4. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 28. non esse huic privilegio locum, quia videtur se tacite obligare ad praecedentem seruitutem in defectum solutionis. Sed rigida sententia, nec iure fundata, nullibi enim cautum est ob praedictum debitum nobilitatis privilegium amitti, neque rediens se vel suos a seruitute carceri obligatur, potius enim antiquae seruituti censendus esset obligatus, quod nemo fatetur.

Quarto non est locus nobilitatis privilegio, si quis sciens esse nobilem ut contrahentem ad se cum contrahendum inducat ignobilem & plebeium se fingat. Tum quia committit delictum nobilitati contrarium. Tum quia non meretur nobilitate gaudere qui nobilitatem despexit, & probat lex 1. Cod. ad Maed. leg. qui cum se ff. de re iudicata leg. 1. & 2. Cod. si minor s. maiorem dixerit, & aliis, quibus cauetur negantem qualitatem suae personae, quia ei aliquod privilegium competit illud amittere. Vt pluribus tradit Anton. Gomez. leg. 79. Tauri num. 4. & tit. 2. de contract. cap. 11. num. 54. Guier. de iuram. confirm. 1. p. cap. 16. num. 25. Baeca de debitore in ope cap. 16. num. 39. & 94. Ioann. Garcia. in suis regul. & fallent. reg. 312. m. d. n. 2. Azeuedo. leg. 4. tit. 2. lib. 6. noua compilat. n. 29. Molin. tract. 2. disp. 571. circa med.

Quinto excluditur a nobilitatis privilegio qui bona occultat, ne ex his creditoribus fiat satisfactio, ut late & optime comprobatur Guier. de iur. cap. 16. num. 14. & seqq. Azeuedo. leg. fin. tit. 2. lib. 4. num. 70. & leg. 5. tit. 2. lib. 6. numer. 37. Molin. tract. 2. disp. 571. ante medium, & colligitur manifeste ex leg. 4. tit. 15. par. 5. Etiam nobilis obligationem habet omnia sua bona manifestandi, quod cum non praestat, delictum committit & debitorum defraudat. Non igitur gaudere debet nobilitatis privilegio, maxime cum hoc privilegium videatur sub eo onere concessum. Hinc mercatores, decoctores fugientes cum mercibus qui vulgo dicuntur alçados nullo a nobilitatis privilegio gaudent. Vt probat lex 4. regia tit. 19. lib. 5. compilat. & tradunt praecitati Doctores Quinimo ex eo tantum quod debitor fugam pararet, esto absque bonis si tamen ex ea fuga vt regulariter contingit debiti recuperatio deterioratur, poterit in carcerem nobilitate non obstante conici, quia creditor nocet & praedicit, & delictum committit. Sicuti aliis relatis aduertit Guier. d. cap. 16. num. 32. Molin. dict. disp. 571. in medio.

Quaestio satis controuersa est, an renunciatione nobilitatis praestata in carcerem nobilis debitor possit? Negant Anton. Gomez. leg. 79. Tauri num. 1. & tit. 2. de contract. cap. 11. num. 54. Guier. de iur. 1. p. cap. 16. n. 47. & seqq. specialiter n. 61. Azeuedo leg. 4. tit. 2. lib. 6. noua compilat. num. 14. & alij apud ipsos. Dicitur praecipue quia ea renunciatio cedit in opprobrium totius nobilitatis cui privilegium concessum est. Sicuti cedit in opprobrium status Ecclesiastici renuntiatio fori a Clerico facta. Ergo si ob hanc causam haec renunciatio nullus est effectus. cap. si diligenti de foro competenti. Sic nullus effectus esse debet a nobilitate renuntiatio. Item nobilitas a natura descendit, sed quae naturae competunt renuntiare non possunt, haec enim ratione quantumvis tutor pater renuntiet ne conueniantur a filiis vitra quam facere possit nulla est renunciatio, quia cedere nequit reuerentiae sibi a filiis ex iure naturali debita. Deinde renuntio ex qua tollitur libertas, & perpetuo carceri mancipatur renuntians nulla est. argum. leg. 2. ff. de libero homine exhibendo. At nobilis privilegio nobilitatis renuntians suam libertatem admittit, & se perpetuo carceri addicit cum bonorum cessionem facere non possit ut pote nobilitatis statui indecoram.

Verum est haec sententia probabilis sit multo probabilior existimo affirmantem huic privilegio a nobilibus renuntiare posse etiam secluso iuramento Vt docuit Couarrua. in cap. quam si, p. 2. v. 1.

pañum 2. in princ. num. 5. de pactis in 6. Gregor. Lopez. leg. 34. tit. ult. part. 7. Glossa. 1. Ioann. Garcia de nobilit. Gloss. 6. in princ. num. 18. & 19. Pelaez. de maioratib. 1. p. 9. 3. numer. 2. fol. 147. Molina tract. 2. de iustit. disp. 57. circa medium vers. contraria. & alij relati à Gutiere. dicto cap. 16. num. 45. & 46. Et in primis cum nobiles non ex sanguine, sed ex privilegio nobilitatem obtinent afferunt pro certo Baeca de debitoribus inope cap. 16. num. 97. Gutier. dicto cap. 16. num. 74. Azuvedo leg. 4. tit. 2. lib. 6. noue compilat. n. 14. validam esse eorum renuntiationem, quia renuntiant privilegio in sui fauorem concessio, ex qua renuntiatione non videtur alius nobilibus praedictum generari, cum nobiles ex privilegio inferioris conditionis sint quam nobiles ex sanguine. Hinc tamen censo efficax argumentum desumi posse, vt nobiles ex sanguine possint privilegio nobilitatis renuntiare. Nam hi etiam sunt nobiles ex privilegio non quidem ipsi immediate concessio suis antecessoribus. Et enim antecessoribus eorum qui nobiles ex sanguine dicuntur non à natura concessum fuit ne ob debita ciuilia in carcerem conuincerentur, neque tributa soluerent, neque praedictis paterentur torturam, sed ea concessio ex regis indulgio ob reata eorum facinora ortum habuit.

Quod iudicium non solum ad ipsos, sed ad suos descendentes extensum fuit, si igitur nobiles quibus immediate hoc privilegium conceditur renuntiare illud possunt, cur non poterunt ij quorum antecessoribus fuit concessum, cum in vtroque casu ex principis voluntate procedat. Secundo: ex vi huius cessionis non renuntiat ius aliquod proueniens à natura, aut aliis à renuntiatione competens, ergo nihil obstat renuntiationi potest. Consequenter est legitima, cum nulla à iura causa fingi possit renuntiationem impediens. Antecedens probat. Et quidem non renuntiat alicui iuri naturali mihi indubitatum est, cum omnis haec exemptio ex Regis indulgio, illiusque voluntate promanuerit, nam esto nobiles ex sanguine à natura habeant descendere ab iis quibus Rex nobilitatem concessit, eam tamen nobilitatem non ex ea descendencia, & ortu naturali obtinent, sed ex regia voluntate que ad successores concessionem extendit, ortus vero naturalis conditio tantum est non causa. Quod secus est in renuntiatione, quam ascendentes comparatione descendendum, aut ex contra praestarent vt conueniantur vltra quam facere possunt, quia ea renuntiatio est iuri naturali aduersa, cum ius ipsum naturale & sanguinis propinquitatis hanc prohibeat conuenientem.

Quod vero nullum ius aliis à renuntiatione competens per hanc cessionem renuntietur sic probat. Singularis immisio nobilis in carcerem non statui nobilitatem, sed ipsi qui immittitur praedictat, sicuti non praedictat statui nobilitatem, quod nobilis fingens se plebeium in contractu in carcerem sicuti plebeius detradatur, quia illud privilegium non per se & directe nobilitati, sed personis qui nobiles appellantur concessum est.

Quod inde probari potest, quia nobiles non constituunt rem publicam diuersam & distinctam, nec cedens emptioni à carcere exemptio communis, sed singularis. Secus est in cessione quam clericus praestaret fori ecclesiastici, & subiectione ad forum factuare, nam cedit iurisdictioni que aliis ecclesiasticis communis est, ex qua ratione fundamentum oppositae sententiae soluitur.

Illud vero quod addebitur de obligatione ad perpetuum carcerem, nullum est momenti. Tum quia nullum est inconueniens quod cedat bonis, neque id aliis nobilibus praedictat. Tum quia quari solutio debiti potest vel donatione, vel labore, ideoque non se mancipat perpetuo carceri absolute, sed ad summum cum nulla superstit soluenti via, quod non videtur repugnantiam inuolueret.

Haec dicta sint spectatis legibus iuris communis, & nostri regni, quibus non videtur aduersari responsum à Philippo III. datum ann. 1598. cuius meminit Ioann. Gutier. d. cap. 16. num. 61. quo decidit praedictas renuntiationes nobilitatis vim nullam habere, & tabellionum apud quem haec fierent penas decem millium marapetionum multandum indicit, oportebat enim praedictum responsum promulgari, vt vim legis haberet.

Ad extremum mouent doctores Gregor. Lopez leg. 4. tit. 19. part. 7. Auies in cap. 25. prator. in Glossa dispensaren. numer. 5. Auendano 2. p. cap. 5. pr. or. num. 22. Gutier. de iuram. cap. 16. n. 27. Tiraquel. de nobilit. cap. 20. num. 141. Orator. de nobilit. 5. p. cap. fin. num. 2. Azuvedo leg. 6. tit. 2. lib. 6. noua compilat. illis in euentibus in quibus nobiles sunt in carcerem detradendi honestiorem carcerem puta palatium Regis vel eorum domum, vel castellum, vel villam, &c. pro qualitate debiti, aut delicti assignandam esse ex doctrina Bart. & Angel. in leg. qui in carcerem. ff. quod metus causa. & decidit leg. 4. tit. 29. part. 7. leg. 11. tit. 2. lib. 6. noua recopilat.

§. XXIX.

Quouque Clericus à carcere excusetur, quantumuis debita non soluat

1. Clericus ob debita ciuilia non est in carcerem detradendus.

2. Qui veniant nomine Clericorum hoc privilegio gaudentium.
3. Oportet debita esse ex contractu non ex delicto.
4. Si parti debet satisfationem pecuniariam in penam allicuius delicti negat Abbas rueri posse Clericum beneficii cap. Odoardus.
5. Diffinitione resolutur quaestio.
6. Expenduntur casus in quibus non est locus beneficii d. cap. Odoardus.
7. Valida est huius beneficii renuntiatio.

Conueniant omnes doctores Clericum conici in carcerem non posse ob debita ciuilia, nam si miles temporalis ab hac moeitia excusatur, à fortiori miles spiritualis excusandus erit. Vt inquit Glossa & Bart. in leg. miles ff. de re iudicata. Quinimo ad solutionem eorum debitorum cogendum non est nisi in quantum commodè possint: non enim deest Christi ministerium ob causa debita abiectione viuere, & vinculis a ligari, ideoque in cap. Odoardus de soluti. n. b. cauetur ne excommunicetur Clericus, ne in carcerem detradatur ob debita que solvere non potest quantumuis bonis non cedat, sed praestita cautione curatoria si aliam praestare non possit de soluendo cum ad pinguiorum fortunam veniat ab excommunicatione & vinculis liberetur. Vt ex cõmuni alios referentes tradunt Courtiu. 2. variat. cap. 1. n. 9. Gutier. de iuram. cap. 17. num. 1. Gregor. Lopez. leg. 26. tit. 6. part. 1. verbo con. clerigo & otro. Molin. tract. 2. disp. 571. post med. vers. Clericus. Quapropter Iudex Ecclesiasticus Clerico conuenio pro debitis ciuilibus soluendis assignare debet vel ex eius patrimonio bonis, vel ex redditibus beneficii vnde parè, honestè tamen sustententur spectata sui qualitate, reliqua vero creditoribus sequeltrare. Quod vt rectè Iudex praestet necesse habet omnia bona debitoris agnoscere, ideoque debitor ea manifestare obligatus est debitis simul recognitis. Vt notantur Courtiu. Gutier. Molin. & alij loc. cit.

Nomine Clericorum hoc privilegio gaudentium veniunt Clerici in sacris conitiis, & minoribus ordinibus insigniti, si alicui Ecclesiae ex mandato Episcopi inferantur, vel in limenatio Clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versentur, iuxta Conc. Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. & tradit patres reuerens Montal. leg. 2. tit. 9. par. 1. colum. 3. Courtiu. dicto tit. 2. variat. cap. 1. num. 9. Gutier. de iuram. cap. 17. num. 13. Molin. disp. 571. vers. quomuis. Quinimo in Hispania Clericus mortuus insignitis necessarium est beneficium Ecclesiasticum possidere, ne ob debita ciuilia in carcerem detradatur. Na esto ex mandato Episcopi alicui specialiter Ecclesiae deseruientes fori privilegio in criminalibus gaudeant, attamen solutioni veltigali alioque rebus sicuti laici subiecti sint. Vt expresse decidit. leg. regia 2. tit. 4. lib. 1. noua collect. ibi los clerigos de corona y menores ordines que conforme al decreto del sancto concilio y a la ley antes desta pueden gozar del privilegio del fuero sea y se entienda tan solamente quanto al privilegio en las cosas criminales, pero en todo lo demas asi en el pechar como en el pagar alcavala, y en todas las otras causas no sean exentos ny gozen del privilegio y paguen y contribuyan como los legos, en esto y en todo lo demas sean auidos por tales solo los no casados que actualmente tubieren beneficio ecclesiastico. Notanda sunt illa verba en todo lo demas & illa entodas las otras cosas, & illa sean tenido por legos, quibus manifestè indicatur posse in carcerem conici, & conueniri vltra quam facere possint. Vt expresse notant Gutier. tract. 99. lib. 1. q. 8. & de iuram. 1. p. cap. 17. num. 13. & Azuvedo d. leg. 2. & specialiter leg. 6. tit. 18. lib. 9. noua collect. vbi n. 7. plures adducit. Clerici vero coniugati tum iure communi spectato cap. vnic. de clericis coniugat. lib. 6. tum Conc. Trident. decreto. sess. 23. cap. 6. ob debita ciuilia non excusantur qui in carcerem coniciantur, & vltra quam facere possint conueniant, Sicuti aduersus Lapum allegat. 318. alioque doctores prebet la. re Montal. leg. 2. tit. 9. part. 1. colum. 3. Gutier. de iuram. cap. 17. num. 11. Courtiu. p. 99. tract. cap. 1. num. vlt. Molin. tract. 2. disp. 571. vers. quam. Azuvedo. loc. cit. Nam in dicto cap. vnic. de Clericis coniugatis cum vnica, & virgine habitum & continentiam deseruientibus conceditur tantum vt privilegio fori quoad delictorum punitionem gaudeant. In ceteris autem sicuti factuales tractantur debent, & ob debita ciuilia in carcerem detradi & vltra quam facere possint compelli. Concilium vero Trident. nihil illis de nouo concessit, quinimo praedictum privilegium fori reuocauit ne procederet in clericis coniugatis qui ex mandato Episcopi alicui specialiter Ecclesiae obsequio deputati non fuerint.

Clerici maioribus ordinibus insigniti, & in minoribus beneficiis ecclesiasticis habentes dicto privilegio cap. Odoardus gaudent, si debita sint ex contractu, secus si ex delicto, aut quali. Sicuti ex communi tradit Glossa finalis in dicto cap. vnic. de Odoardus. & Abbas ibi numer. 10. & Gloss. in cap. olim et 2. de rescriptis.

Hinc grauis est controuersia, an si ob aliquod debitum communi